

PAARSE VRIJDAG 101

In deze oefening verken je de oorsprong en betekenis van Paarse Vrijdag en onderzoek je wat dit betekent voor jouw dagelijkse onderwijspraktijk. Door kennis, reflectie en casusbespreking krijg je handvatten om bij te dragen aan een schoolcultuur waarin iedere leerling zich gezien en veilig voelt.

IN DEZE OEFENING

- Leren medewerkers hoe Paarse Vrijdag in Nederland is ontstaan en welke maatschappelijke betekenis de dag heeft.
- Leren medewerkers uitleggen waarom zichtbaarheid en representatie van lhbt+-personen van belang zijn binnen het onderwijs.
- Reflecteren medewerkers op hun eigen rol in het creëren van een sociaal veilige en inclusieve leeromgeving.
- Leren medewerkers signaleren welke kansen en uitdagingen er op hun school bestaan rondom inclusie en sociale veiligheid.

BENODIGDHEDEN

- Radio-interview met Nazmul Zaman over het ontstaan van Paarse Vrijdag.
Te vinden in de COC Kennisbieb: onderwijs.coc.nl/kennisbieb

COC Kennisbieb

Stap 1 Wat weet je al over Paarse Vrijdag?

10
MIN

Uit onderzoek blijkt dat ongeveer 18% van de Nederlanders van 15 jaar en ouder zichzelf rekent tot de lhbt+-gemeenschap.

Wat betekent dit percentage voor een gemiddelde middelbare school?

- a. Het betekent dat vrijwel iedere docent gedurende zijn of haar loopbaan lesgeeft aan meerdere lhbt+-leerlingen, waardoor inclusie geen nicheonderwerp is maar onderdeel van goed onderwijs.
 - b. Het percentage zegt weinig over de onderwijspraktijk, omdat seksuele oriëntatie en gender-identiteit vooral een privésituatie zijn.
- Bespreek met een collega welke implicaties heeft dit voor de manier waarop we lesgeven, communiceren en voorbeeldgedrag tonen?

De Britse film *Pride* vertelt het verhaal van een groep lhbt+-activisten die in de jaren tachtig stakende mijnwerkers steunen.

Welke les uit deze film sluit het beste aan bij de gedachte achter Paarse Vrijdag?

- a. Sociale verandering ontstaat vaak wanneer verschillende groepen elkaar ondersteunen, ook als hun belangen op het eerste gezicht niet direct verbonden lijken.
 - b. Sociale verandering wordt vooral bereikt door wetgeving en politieke besluitvorming. <
- Bespreek met een collega welke rol scholen kunnen spelen in het stimuleren van solidariteit tussen verschillende groepen leerlingen?
 - Luister naar het radiointerview met Nazmul Zaman

Nazmul Zaman introduceerde Paarse Vrijdag in 2010 op zijn school, geïnspireerd door Spirit Day in Noord-Amerika.

Wat maakt zijn initiatief bijzonder vanuit onderwijsperspectief?

- a. Het laat zien hoe leerlingen zelf een belangrijke rol kunnen spelen bij het versterken van sociale veiligheid en inclusie binnen een school.
- b. Het laat zien dat maatschappelijke initiatieven vooral succesvol zijn wanneer ze volledig door schoolleiding en externe organisaties worden georganiseerd

Bespreek met een collega hoeveel ruimte leerlingen op jouw school krijgen om zelf initiatieven rond inclusie en sociale veiligheid vorm te geven?

Achtergrondinfo

Het verhaal van Nazmul Zaman laat zien hoe maatschappelijke verandering binnen scholen kan beginnen bij individuele leerlingen die zich uitspreken. Voor onderwijsprofessionals roept dit de vraag op welke voorwaarden een school creëert om zulke initiatieven mogelijk te maken. Sociale veiligheid ontstaat niet alleen door beleid, maar ook door dagelijkse interacties, voorbeeldgedrag van medewerkers en de mate waarin verschillen bespreekbaar zijn.

Stap 2 Van initiatief naar schoolcultuur

5
MIN

Nazmul Zaman vertelt dat hij voor de eerste Paarse Vrijdag steun zocht bij verschillende partijen binnen en buiten zijn school.

- Bespreek met collega's:
 - Welke factoren hebben volgens jullie bijgedragen aan het succes van Paarse Vrijdag in Nederland?
 - Welke rol spelen docenten, mentoren en schoolleiding bij het zichtbaar maken van inclusie?
 - Op welke manier wordt binnen jullie school aandacht besteed aan seksuele en genderdiversiteit?

- Is Paarse Vrijdag bij jullie vooral een jaarlijkse activiteit of onderdeel van een bredere visie op sociale veiligheid?
- Welke concrete verbeteringen zouden jullie morgen al kunnen doorvoeren?

- Sluit af met het formuleren van één haalbaar verbeterpunt voor de eigen school.

Stap 3 Casusbespreking Inclusief Handelen

5
MIN

- Lees onderstaande situaties en bespreek samen hoe je zou handelen.

Casus A

Een leerling gebruikt tijdens de les het woord "homo" als scheldwoord. Andere leerlingen lachen.

Casus B

Een leerling vertelt tijdens een mentoruur dat die zich niet veilig voelt om uit te komen voor diens seksuele oriëntatie.

Casus C

Een collega zegt: "We besteden al aandacht aan respect, waarom hebben we dan nog een Paarse Vrijdag nodig?"

- Bespreek per casus:
 - Wat is je eerste reactie?
 - Welke pedagogische boodschap wil je afgeven?
 - Hoe zorg je voor veiligheid voor alle betrokken leerlingen?
 - Welke rol speelt de schoolcultuur hierbij?

Reflectievraag: Welke kennis of vaardigheden heb je als docent nodig om in dergelijke situaties effectief te handelen?

Stap 4 Evaluatie

- Wat heeft je tijdens deze les het meest aan het denken gezet?
- Welke rol zie jij voor jezelf in het creëren van een inclusieve schoolomgeving?
- Wat gaat er op jouw school al goed?
- Wat verdient volgens jou meer aandacht?
- Welke concrete actie neem jij mee naar je eigen onderwijspraktijk?